

§ 169

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Teija Makkosen ym. valtuustoaloitteesta Helsingin kaik- kien yläkoulujen liittämistä mukaan Urhean yläkoulutoiminnan liikuntalähikouluiksi

HEL 2022-005400 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei kannata kaikkien koulujen lisää-
mistä Urhean yläkoulutoiminnan liikuntalähikouluiksi, mutta tukee osal-
taan toiminnan mahdollistamista jatkossa yhä kattavammin kaupungin
eri alueilla.

Aloitteessa esitetään, että kaikki Helsingin yläkoulut tulisi liittää mukaan
Urheiluakatemiaan yläkoulutoimintaan liikuntalähikouluiksi, jotta jokaisel-
la nuorella olisi mahdollisuus osallistua Urheiluakatemiaan verkostotoi-
mintaan omassa lähikoulussaan. Tällä hetkellä Urheiluakatemiaan ver-
kostoon Helsingissä kuuluu yhdeksän Helsingin kaupungin peruskou-
lua ja seitsemän sopimuskoulua, joista osa tarjoaa urheilu- tai liikunta-
painotteista opetusta, ja osa toimii liikuntalähikouluina. Kasvatuksen ja
koulutuksen toimialalla pyritään lukuvuoden 2022–2023 aikana selvit-
tämään mahdollisuuksia lisätä Urheiluakatemiaan toimintaa Helsingin
kaupungin kouluissa, jotta verkostotoimintaan osallistuvia kouluja olisi
laajemmin ja tasavertaisemmin tarjolla kaupungin eri alueilla.

Urheiluakatemiaan järjestämä yläkoulutoiminta sisältää kouluviikon yh-
teydessä toteutettavat Urhea-treenit sekä Kasva Urheilijaksi -
oppisisällöt osana koulun muuta opetusta. Helsingin osalta Urhean ylä-
koulutoiminnassa on tällä hetkellä mukana yli 1 000 nuorta. Toiminta-
konsepti on Helsingin kanssa saman tyyppinen myös Vantaalla, Es-
poossa, Keravalla, Tuusulassa ja Kirkkonummella. Koko pääkaupunki-
seudulla toimintaan osallistuu yhteensä noin 3 000 nuorta noin 55 kou-
lussa. Helsingin yläkouluverkosto ei ole vielä alueellisesti kattava.

Yläkoulukonseptin ydin on kolmijakoinen. Ensinnäkin urheilusta innos-
tuneille nuorille tarjotaan juuri heille suunnattua liikuntaa ja liikuntakas-
vatusta koulupäivän aikana. Toiseksi nuorille on tarjolla tavoitteellista
laji- ja fysiikkaharjoittelua koulupäivän yhteydessä seurojen kanssa teh-
tävällä yhteistyöllä. Kolmanneksi pyritään rakentamaan toimivaa koulu-
koti-seura -yhteistyötä, jonka avulla on tavoitteena turvata nuorten ta-
sapainoinen ja hyvä arki. Konsepti perustuu Olympiakomitean tuotta-
miin Kasva Urheilijaksi -oppimateriaaleihin, yhtenäisiin harjoitusaikoihin

(tiistaisin klo 8-9.30 ja keskiviikkoisin klo 15-16.30) ja Urhean linjaamaan sisältöön Urhea-treenien monipuolisissa fysiikkaharjoituksissa.

Urhea-treenit ovat avointa ja maksutonta urheiluharrastustoimintaa kaikille helsinkiläisille yläkouluikäisille nuorille, jotka ovat innostuneita tavoitteellisesta urheilusta. Urhea-treeneissä nuoret pääsevät osallistumaan monipuolisiin fysiikka- ja lajiharjoituksiin missä tahansa koulussa riippumatta siitä, mitä koulua kukin nuori itse käy. Helsingin kaupungin liikuntapalvelut ja perusopetus tukevat taloudellisesti Urhea-treenien tuottamista. Tällä hetkellä suurin osa Urhea-treeneistä toteutetaan aamuisin, mutta kaupungin tavoitteena on, että jatkossa Urhea-treenejä tuotettaisiin nykyistä enemmän iltapäivisin, jotta niiden saavutettavuus paranisi urheilusta innostuneiden nuorten keskuudessa.

Urhea-treenien ohella lasten ja nuorten säännöllistä ja päivittäistä liikkumista pyritään edistämään monin muinkin tavoin kaikissa kaupungin yläkouluissa. Liikkumisen edistäminen on kirjattu Helsingin kaupunkistrategiaan 2021–25 (kaupunginvaltuusto 13.10.2021, § 293), jonka mukaan liikkuminen sisältyy jokaiseen varhaiskasvatus-, koulu- ja opiskelupäivään. Liikkumista edistetään myös osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa (2022–25), jossa liikkumisen lisäksi yhtenä painopisteenä on terveelliset elintavat. Toteutettuja toimenpiteitä arvioidaan ja kehitetään tarkoituksenmukaisten mittareiden ja tutkimusten avulla.

Liikkumistaitojen edistäminen on kirjattu myös perusopetuksen toimintaa ohjaaviin perusopetuksen opetussuunnitelman sisältöihin. Liikkumistaitoja ja fyysistä aktiivisuutta lisäämällä tuetaan lasten ja nuorten opiskelukykyä ja vähennetään istumisesta koituvia haittoja. Liikkuminen on kirjattu myös lukuvuosien 2021–22 ja 2022–23 koulujen toimintasuunnitelmiin osaksi hyvinvoinnin osa-alueita. Helsingin kaikki perusopetuksen koulut ovat rekisteröityneet myös valtakunnalliseen Liikkuva koulu -ohjelmaan, jonka tavoitteena on oppilaiden osallistaminen, liikkumisen lisääminen, istumisen vähentäminen sekä liikunnallista harrastustoimintaa tarjoavien koulujen osuuden lisääminen.

Lukuvuonna 2022–23 yläkouluikäisille nuorille tarjotaan edelleen myös KouluPT-toimintaa, jossa nuoria tuetaan liikunnallisen elämäntavan piiriin liikuntaneuvonnan avulla. KouluPT-toimintaan ohjautuminen tapahtuu opettajan, oppilashuollon, kouluterveydenhuollon tai nuoren vanhempien toiveesta. Esimerkiksi Move!-mittausten antama informaatio voi toimia herätteenä KouluPT-toimintaan ohjaamisessa. KouluPT-toimintaa toteutetaan erillisellä koronapalautumisrahoituksella. Lisäksi kaikki peruskoulut ovat mukana Harrastamisen Suomen mallissa, joka tarjoaa maksuttomia ja kaikille avoimia liikuntaharrastuksia koulupäivien yhteydessä samaan tapaan, kuin kaupungin omat toimintamallit EasySport ja FunAction ovat tarjonneet jo vuodesta 2010 alkaen. Ea-

sySport-, FunAction- ja Harrastamisen mallin liikunnallisia tunteja on tarjolla yhteensä jopa lähes 300 tuntia viikoittain kattavasti eri puolilla kaupunkia.

Käsittely

Esittelijä muutti ehdotustaan seuraavasti:
Poistetaan neljännestä kappaleesta: "ja yhteensä 15 koulua".

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Teija Makkonen: Lisätään kappaleen 4) loppuun.

Helsingin yläkouluverkosto ei ole vielä alueellisesti kattava.

Kannattaja: Hilikka Ahde

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Teija Makkosen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 13.04.2022 Makkonen Teija Helsingin kaikki yläkoulut mukaan Urhean yläkoulutoimintaan liikuntalähikouluksi
- 2 Urheiluakatemia Urhean näkökulma valtuustoaloitteeseen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei kannata kaikkien koulujen lisäämistä Urhean yläkoulutoiminnan liikuntalähikouluiksi, mutta tukee osaltaan toiminnan mahdollistamista jatkossa yhä kattavammin kaupungin eri alueilla.

Aloitteessa esitetään, että kaikki Helsingin yläkoulut tulisi liittää mukaan Urheiluakatemian yläkoulutoimintaan liikuntalähikouluiksi, jotta jokaisel-

la nuorella olisi mahdollisuus osallistua Urheiluakatemia verkostotoimintaan omassa lähikoulussaan. Tällä hetkellä Urheiluakatemia verkostoon Helsingissä kuuluu yhdeksän Helsingin kaupungin peruskoulua ja seitsemän sopimuskoulua, joista osa tarjoaa urheilu- tai liikuntapainotteista opetusta, ja osa toimii liikuntalähikouluina. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla pyritään lukuvuoden 2022–2023 aikana selvittämään mahdollisuuksia lisätä Urheiluakatemia toimintaa Helsingin kaupungin kouluissa, jotta verkostotoimintaan osallistuvia kouluja olisi laajemmin ja tasavertaisemmin tarjolla kaupungin eri alueilla.

Urheiluakatemia järjestämä yläkoulutoiminta sisältää kouluviikon yhteydessä toteutettavat Urhea-treenit sekä Kasva Urheilijaksi -oppisisällöt osana koulun muuta opetusta. Helsingin osalta Urhean yläkoulutoiminnassa on tällä hetkellä mukana yhteensä 15 koulua ja yli 1 000 nuorta. Toimintakonsepti on Helsingin kanssa saman tyyppinen myös Vantaalla, Espoossa, Keravalla, Tuusulassa ja Kirkkonummella. Koko pääkaupunkiseudulla toimintaan osallistuu yhteensä noin 3 000 nuorta noin 55 koulussa.

Yläkoulukonseptin ydin on kolmijakoinen. Ensimmäinen urheilusta innostuneille nuorille tarjotaan juuri heille suunnattua liikuntaa ja liikuntakasvatusta koulupäivän aikana. Toiseksi nuorille on tarjolla tavoitteellista laji- ja fysiikkaharjoittelua koulupäivän yhteydessä seurojen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Kolmanneksi pyritään rakentamaan toimivaa koulukoti-seura -yhteistyötä, jonka avulla on tavoitteena turvata nuorten tasapainoinen ja hyvä arki. Konsepti perustuu Olympiakomitean tuottamiin Kasva Urheilijaksi -oppimateriaaleihin, yhtenäisiin harjoitusaikoihin (tiistaisin klo 8-9.30 ja keskiviikkoisin klo 15-16.30) ja Urhean linjaamaan sisältöön Urhea-treenien monipuolisissa fysiikkaharjoituksissa.

Urhea-treenit ovat avointa ja maksutonta urheiluharrastustoimintaa kaikille helsinkiläisille yläkouluikäisille nuorille, jotka ovat innostuneita tavoitteellisesta urheilusta. Urhea-treeneissä nuoret pääsevät osallistumaan monipuolisiin fysiikka- ja lajiharjoituksiin missä tahansa koulussa riippumatta siitä, mitä koulua kukin nuori itse käy. Helsingin kaupungin liikuntapalvelut ja perusopetus tukevat taloudellisesti Urhea-treenien tuottamista. Tällä hetkellä suurin osa Urhea-treeneistä toteutetaan aamuisin, mutta kaupungin tavoitteena on, että jatkossa Urhea-treenejä tuotettaisiin nykyistä enemmän iltapäivisin, jotta niiden saavutettavuus paranisi urheilusta innostuneiden nuorten keskuudessa.

Urhea-treenien ohella lasten ja nuorten säännöllistä ja päivittäistä liikkumista pyritään edistämään monin muinkin tavoin kaikissa kaupungin yläkouluissa. Liikkumisen edistäminen on kirjattu Helsingin kaupunkistrategiaan 2021–25 (kaupunginvaltuusto 13.10.2021, § 293), jonka mukaan liikkuminen sisältyy jokaiseen varhaiskasvatus-, koulu- ja opiske-

lupäivään. Liikkumista edistetään myös osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa (2022–25), jossa liikkumisen lisäksi yhtenä painopisteenä on terveelliset elintavat. Toteutettuja toimenpiteitä arvioidaan ja kehitetään tarkoituksenmukaisten mittareiden ja tutkimusten avulla.

Liikkumistaitojen edistäminen on kirjattu myös perusopetuksen toimintaa ohjaaviin perusopetuksen opetussuunnitelman sisältöihin. Liikkumistaitoja ja fyysistä aktiivisuutta lisäämällä tuetaan lasten ja nuorten opiskelukykyä ja vähennetään istumisesta koituvia haittoja. Liikkuminen on kirjattu myös lukuvuosien 2021–22 ja 2022–23 koulujen toimintasuunnitelmiin osaksi hyvinvoinnin osa-aluetta. Helsingin kaikki perusopetuksen koulut ovat rekisteröityneet myös valtakunnalliseen Liikkuva koulu -ohjelmaan, jonka tavoitteena on oppilaiden osallistaminen, liikkumisen lisääminen, istumisen vähentäminen sekä liikunnallista harrastustoimintaa tarjoavien koulujen osuuden lisääminen.

Lukuvuonna 2022–23 yläkouluikäisille nuorille tarjotaan edelleen myös KouluPT-toimintaa, jossa nuoria tuetaan liikunnallisen elämäntavan piiriin liikuntaneuvonnan avulla. KouluPT-toimintaan ohjautuminen tapahtuu opettajan, oppilashuollon, kouluterveydenhuollon tai nuoren vanhempien toiveesta. Esimerkiksi Move!-mittausten antama informaatio voi toimia herätteenä KouluPT-toimintaan ohjaamisessa. KouluPT-toimintaa toteutetaan erillisellä koronapalautumisrahoituksella. Lisäksi kaikki peruskoulut ovat mukana Harrastamisen Suomen mallissa, joka tarjoaa maksuttomia ja kaikille avoimia liikuntaharrastuksia koulupäivien yhteydessä samaan tapaan, kuin kaupungin omat toimintamallit EasySport ja FunAction ovat tarjonneet jo vuodesta 2010 alkaen. EasySport-, FunAction- ja Harrastamisen mallin liikunnallisia tunteja on tarjolla yhteensä jopa lähes 300 tuntia viikoittain kattavasti eri puolilla kaupunkia.

Esittelijän perustelut

Esittelijä on pöydällepanon aikana muokannut lausuntoehdotusta.

Kaupunginkanslia on pyytänyt kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa 30.9.2022 mennessä kaupunginhallitukselle valtuutettu Teija Makkosen ja 14 muun valtuutetun aloitteesta Helsingin kaikki yläkoulut mukaan Urhean yläkoulutoimintaan liikuntalähikouluksi. Aloite kokonaisuudessaan on liitteenä.

Aloitteesta on pyydetty lausunto myös kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta, joka käsitteli asiaa kokouksessaan 6.9.2022. Myös Urheilukatemia on jättänyt oman lausuntonsa, joka on tämän lausuntoehdotuksen liitteenä.

Lausuntoa ei aikataulusyistä voi panna pöydälle.

04.10.2022

Asia/4

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 13.04.2022 Makkonen Teija Helsingin kaikki yläkoulut mukaan Urhean yläkoulutoimintaan liikuntalähikouluksi
- 2 Urheiluakatemia Urhean näkökulma valtuustoaloitteeseen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 13.09.2022 § 161

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 06.09.2022 § 218

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 23.08.2022 § 163